

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien pesinnän häirintää sekä pesien, munien ja poikasten siirtämistä ja hävittämistä

1 Hakija

Metsähallituksen Luontopalvelut

2 Asia

Lupahakemus rauhoitettujen lintulajien pesinnän häirintään sekä pesien ja munien hävittämiseen ennallistamispolton toteuttamiseksi 31.7.2026 asti kasviston ja eläimistön suojelemiseksi Kuhmossa, Kainuussa.

3 Hakemus

Hakija hakee lupaa hävittää rauhoitettujen lintujen pesiä, munia ja poikasia Ulvinsalon Natura 2000 -alueella (FI1200225, SAC) ennallistamispoltojen toteuttamisen yhteydessä 31.7.2026 asti Kuhmossa. Poikkeuslupaa haetaan kasviston ja eläimistön suojelemiseksi.

Kohde

Hakija on suunnitellut ennallistamispolttoja 15 ha alueelle, joka on osa Ulvinsalon Natura 2000 -aluetta. Koko polttokohteen alue on avohakattu ja kylvetty männyille 1975, minkä seurauksena pääasiallinen puusto on kauttaaltaan tasaikäistä, noin 50-vuotiasta männikköä. Laho- tai kolopuita alueella on erittäin niukasti, käytännössä ei juuri ollenkaan. Männyn oheen on aluspuuna noussut harvakseltaan kuusia ja koivuja.

Ennallistamispolttoalue ei sijaitse yksityisillä tai valtion omistamilla luonnonsuojelualueilla.

Laji- ja luontotyyppiselvitykset

Uhanalaisista kasvi- tai hyönteislajeista ei ole tietoa hakemusalueelta tai sen lähialueilta. Hakija arvioi kuitenkin, että ennallistamispoltoilla voidaan edistää esim. uhanalaisten palolatkan (*Aradus angularis*, VU), laho- ja kolopuita (*Boros schneideri*, VU) ja kaskikeijun (*Phryganophilus ruficollis*, VU) leviämistä.

Ulvinsalon vanhoissa metsissä tavataan liito-oravaa. Polttokohteelta kuitenkin puuttuvat kolohaavat, ruokailupuut ja suojaavat kuuset. Ennallistamispoltto voi edesauttaa liito-oravalle sopivan elinympäristön syntymistä.

Polttoalueella ei ole Natura 2000 -luontotyyppiä.

Ennallistamispolttoissa noudatetaan ohjeistusta luontoarvojen huomioimisesta Metsähallituksen Luontopalvelujen toteuttamissa ennallistamispolttoissa. Ennallistamispolttojen suunnittelussa huomioidaan mahdolliset lajistolle koituvat riskit.

Lintujen pesinnän turvaamiseksi ja häiriöiden minimoimiseksi alueella on tehty maastokäynnit kahtena eri ajankohtana, 12.5. ja 9.6.2026. 12.5. ei havaittu pesiviä lintuja.

Kartoituksen aikaiset lintuhavainnot 9.6.2026

Varsinainen lajikartoitus tehtiin hyvällä tuulettomalla säällä, aamulla klo 6–11. Paikalla havaittiin neljä varmaa tai todennäköistä pesintää. Nämä havainnot on luokiteltu kansallisen Lintuatlaksen pesimävarmuusindeksien mukaisesti luokkiin varma tai todennäköinen pesintä (indeksit 6–8). Lisäksi tehtiin näkö- ja kuulohavaintoja linnuista, joiden pesiä tai suoraan pesintään viittaavaa käytöstä ei kuitenkaan havaittu. Nämä havainnot on kirjattu luokkaan mahdollinen pesintä (indeksi 2).

Kartoituksen aikana tarkastettiin myös polttokohteen tuntumassa olevat lammet, joita käytetään sammutusveden ottamiseen. Lammikoilta ei havaittu vesilintuja, kahlaajia tai niiden pesiä. Arvioitu sammutusveden tarve poltolla on alle 10 kuutiota.

Varmat tai todennäköiset pesintähavainnot

- Sirittäjä (*Phylloscopus sibilatrix*) 1 kpl (Pesintävarmuusindeksi: 8. Pesä ja siitä lähtenyt emolintu. Pesässä 6 munaa)
- Metsäkirvinen (*Anthus trivialis*): 1 kpl (Pesimävarmuusindeksi: 6. Haavoittunutta esittävä emolintu. Poikasten ääniä ei kuultu.)
- Harmaasieppo (*Muscicapa striata*) 1 kpl (Pesimävarmuusindeksi: 6. Varoitteleva lintu. Poikasten ääniä ei kuultu.)
- Peippo (*Fringilla coelebs*): 1 kpl (Pesimävarmuusindeksi: 6. Varoitteleva lintu. Poikasten ääniä ei kuultu.)

Muut kohteelta tehdyt lintuhavainnot

- Järripeippo (*Fringilla montifringilla*) 2 kpl (Pesintävarmuusindeksi: 2)
- Pajulintu (*Phylloscopus trochilus*): 1 kpl (Pesimävarmuusindeksi: 2)
- Vihervarpunen (*Spinus spinus*): 2 kpl (Pesimävarmuusindeksi: 2)
- Tiltalti (*Phylloscopus collybita*): 2 kpl (Pesimävarmuusindeksi: 2)
- Rautiainen (*Prunella modularis*): 1 kpl (Pesimävarmuusindeksi: 2)
- Punarinta (*Erithacus rubecula*): 2 kpl (Pesimävarmuusindeksi: 2)

Hakija hakee lupaa sirittäjän, metsäkirvisen, harmaasiepon ja peipon pesinnän häirintään sekä pesien, munien ja poikasten hävittämiseen. Lajit eivät lukeudu Ulvinsalon Natura 2000 -alueen suojeluperusteisiin lajeihin. Hakija ei arvioi pesien siirtämistä mahdolliseksi. Kaikkien pesintöjen osalta ei löydetty fyysisiä pesiä, vaan arviot perustuvat havaittujen

yksilöiden käyttäytymiseen, joka viittaa pesintään. Löydetty pesä sijaitsee polttoalueen keskiosissa. Pesän siirtäminen polttoalueen keskeltä kauas ulkopuolelle johtaisi todennäköisesti joka tapauksessa pesinnän tuhoutumiseen.

Toteutus ja vaikutusten arviointi

Polttokohteella tavatut lintulajit ovat yleisiä ja laajalle levinneitä. Yksipuolinen ja tasaikäinen uudistusmännikkö ei ole erityisen hyvä elinympäristö linnustolle, ja kohteella lintujen määrä on siksi varsin vähäinen. Vaikka ennallistuspoltton toteuttaminen voi tuhota jonkin verran pesiä, pidemmällä aikavälillä toimenpiteen aikaansaama boreaalisen luonnonmetsän rakennepiirteiden ja lahopuujatkumon syntyminen hyödyttää linnustoa yleisesti. Ennallistettu metsä palauttaa elinympäristöjä erityisesti nykyisin ahdingossa oleville kolopesijöille.

Aikuisille yksilöille tai lentokykyisille poikasille poltto ei ole kuolemaksi, sillä ne pääsevät vapaasti siirtymään pois polton edestä. Poltto toteutetaan kapeina kaistoina, edeten vastatuuleen, joten linnuilla ei ole riskiä jäädä latvapaloksi nousevan tulirenkaan sisälle. Koska kyseessä on metsäluonnon ennallistamistoimi, joka edistää luonnon monimuotoisuutta, toimenpiteellä ei ole heikentävää vaikutusta alueella havaittujen yleisten lintulajien suotuisaan suojelutasoon. Luvan saaneen ennallistamispoltton myötä syntyvä lahopuu ja monimuotoisuus tulevat pitkällä aikavälillä hyödyttämään myös mm. alueen kolopesijöitä ja liito-oravia, joille poltettavalla alueella ei nykyisellään ole pesäpaikkoja.

Ennallistamispoltton tarkoitus

Ennallistamispoltton tarkoituksena on luoda luontaisen maastopalon kaltaisia vaikutuksia luonnossa. Tehokkaan palotorjunnan myötä luontaisten maastopalojen syttyminen ja leviämien ehkäistään tehokkaasti, mikä estää poltettujen alueiden ja niihin liittyvien ominaispiirteiden syntymistä. Suomen ilmaston ja sääolosuhteiden vuoksi luontaisia maastopaloja syntyy lähinnä kesäisin, jolloin myös ennallistamispolttoja on käytännössä ainoastaan mahdollista toteuttaa. Tästä syystä ennallistamispoltto on toteutettava lintujen yleisenä pesimäaikana.

Ennallistamispoltolla parannetaan merkittävästi alueen monimuotoisuutta. Poltto luo paloriippuvaisille lajeille elintärkeää hiiltynyttä puuainesta ja uutta lahopuustoa sekä kelottuvaa puustoa, josta luonnollisesti hyötyvät myös muun muassa kaikki kolopesijät. Lisäksi poltto edistää puulajien monipuolisuutta. Tavallisesti vain osa poltettavan alueen puustosta kuolee. Kun poltetu metsä jätetään elpymään luonnollisesti, polton jälkeen alueelle nousee aiemman puuston sekaan kasvamaan tyypillisesti esimerkiksi koivua ja haapaa. Haavan lisääntyminen hyödyttää pitkällä aikavälillä myös mm. kolopesiviä lintuja ja liito-oravaa.

Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

Ennallistamispolttojen onnistuminen on erittäin sääriippuvaista, ja sopivia sääikkunoita voi kesän aikana olla yksittäisiä. Hakijan mukaan polttokausi päättyy Kainuussa tyypillisesti heinäkuun lopussa, minkä vuoksi polttoja on tehtävä lintujen pesimäaikana.

Ennallistuspoltoja voidaan tehdä vain aluskasvillisuuden ollessa tarpeeksi kuivaa, eli metsäpaloaikana. Kainuussa tämä aika on käytännössä toukokuun alusta heinäkuun loppuun. Jo elokuussa yökaste alkaa olla niin voimakasta, että polttokelit ovat enää hyvin harvinaisia.

Tehokkaan palotorjunnan vuoksi luontaisten palojen syttyminen ja leviäminen on epätodennäköistä, minkä takia poltoista riippuvaisten lajien elinvoimaisuuden parantamiseksi ole osoitettavissa muita tapoja kuin ennallistamispolttojen toteuttaminen.

4 Määräykset, joita hakemus koskee

Sirittäjä, metsäkirvinen, harmaasieppo, peippo, järripeippo, pajulintu, vihervarpunen, tiltalti, rautiainen ja punarinta ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja. Lisäksi järripeippo on silmälläpidettävä.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen tappaminen, vahingoittaminen, pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty. Lisäksi luonnonsuojelulain 70 § kieltää rauhoitettujen eläinlajien tahallisen häirinnän, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muuten lajien elämänsyklin kannalta tärkeillä alueilla.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa kielloista, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kasviston ja eläimistön suojelemiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Luonnonsuojelulain 34 § mukaan Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontoarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty.

5 Päätös ja lupaehdot

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan häiritä sirittäjän, metsäkirvisen, harmaasiepon, peipon, järripeipon, pajulinnun, vihervarpusen, tiltaltin, rautiaisen ja punarinnan pesintää sekä hävittää lajien pesiä, munia ja poikasia ennallistamispoltton yhteydessä lupahakemuksen mukaisesti alla luetelluin ehdoin.

1. Tällä luvalla saa toteuttaa ennallistamispoltton Ulvinsalon Natura 2000 -alueella (FI1200225, SAC) 31.7.2026 mennessä.
2. Polttoalueelta löytyneiden hakemuksen mukaisten lajien pesät tulee siirtää tai hävittää ennen polton aloittamista. Mahdollisia poikasia tulee käsitellä ja ne tulee tarvittaessa lopettaa noudattaen lakia eläinten hyvinvoinnista.
3. Mikäli hakemusalueella havaitaan pesivän muita lintulajeja ennallistamispolttoa toteutettaessa, tulee pesät ja/tai pesäpuut ensisijaisesti rajata polttoalueen ulkopuolelle. Mikäli tämä ei ole mahdollista, tulee pesät ja munat tai poikaset pyrkiä siirtämään polttoalueen ulkopuolelle, niin että pesinnän jatkuminen olisi mahdollista polttoalueen ulkopuolella.
4. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
5. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä (esim. puhelimessa) ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
6. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
7. Lupa- ja valvontavirasto valvoo lupaehtojen noudattamista. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
8. Luvan käytöstä tulee raportoida 31.7.2026 mennessä. Raportti toimitetaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon (kirjaamo@lvv.fi) päätöksen asianumerolla LVV-U/96831/2026 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä, milloin ennallistamispoltto toteutettiin ja jouduttiinko rajamaan tai siirtämään muiden lintulajien pesiä ja munia tai poikasia polttoalueen ulkopuolelle. Lisäksi tulee ilmoittaa ennen polttoa hävitettyjen pesien, munien ja poikasten määrä lajeittain.

6 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää kasviston ja eläimistön suojelemiseksi.

Ennallistamispoltto edistää uhanalaisten, polttoja suosivien lajien elinympäristöjen syntymistä ja leviämistä. Koska ennallistamispoltto on kelivaatimusten vuoksi toteutettava alkukesän aikana, eli lintujen yleisenä pesimäaikana, myöntää Lupa- ja valvontavirasto hakijalle poikkeusluvan ennallistamispoltton toteuttamiseksi hakemuksen mukaisesti.

Asiaan ei ole osoitettavissa muuta tyydyttävää ratkaisua, koska ennallistamispoltot ovat välttämättömiä metsäpaloista riippuvaisten uhanalaisten lajien kannankehityksen ja

leviämisen edistämiseksi. Metsäpalot ovat Suomen luonnossa yleisimpiä kuivaan kesäaikaan. Kesällä tehty poltto jäljittelee parhaiten luonnollista häiriötä, johon monet lajit (esim. palolajit ja lahoppuusta riippuvaiset eliöt) ovat sopeutuneet. Lisäksi kesä on sekä turvallisuuden että palon hallittavuuden kannalta paras ajankohta poltolle.

Poikkeuslupa koskee linnustokartoituksissa havaittuja lintulajeja; sirittäjä, metsäkirvinen, harmaasieppo, peippo, järripeippo, pajulintu, vihervarpunen, tiltalti, rautiainen ja punarinta, jotka taustatietojen perusteella voivat pesiä alueella. Näiden pesien löytäminen voi olla vaikeaa. Jos ennallistamispoltton aikana tavataan muiden kuin päätöstä koskevien lajien pesiä ja munia tai poikasia, tulee näiden pesät/pesäpuut ensisijaisesti rajata polton ulkopuolelle ja mikäli tämä ei ole mahdollista, tulee pesät ja munat tai poikaset pyrkii siirtämään polttoalueelta pois.

Kartoituksissa löydetty pesät, munat ja poikaset tulee ensisijaisesti siirtää pois polttoalueelta. Jos niitä ei voida siirtää niin, että pesintä voi jatkua, pesät tulee hävittää. Mahdolliset poikaset tulee lopettaa eläinten hyvinvointilain mukaisesti, nopeasti ja kivuttomasti.

Luvan mukaisten toimenpiteiden ei arvioida heikentävän hakemusta koskevien lajien suotuisan suojelutason ylläpitämistä, koska poltto kohdistuu ainoastaan yhdelle pesimäkaudelle eivätkä lajit ole uhanalaisia. Sen sijaan ennallistamispoltto lisää lahoppuun määrää ja edistää yleisesti lintulajien ravinnon saatavuutta pidemmällä aikavälillä alueella.

Ennallistamispoltto ei kohdistu Ulvinsalon Natura 2000 -alueen suojeluperusteina oleviin lajeihin tai luontotyyppeihin, minkä lisäksi polton arvioidaan edistävän Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevia luontoarvoja, joten luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista vaikutusten arviointia ei tarvita.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 34 §, 35 §, 69 §, 70 §, 83 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

8 Päätöksen voimaantulo

Lupa- ja valvontavirasto on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vaille olevana. Jotta ennallistamispolttoihin soveltuvaa aikaa on riittävästi haettuun lupa-aikaan suhteutettuna,

tulee luvan mukaisiin toimenpiteisiin voida ryhtyä ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida päätöksen luonteen vuoksi lykätä.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä. Päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

10 Käsittelymaksu

Maksutta. Valtioneuvoston Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuodelle 2026 antaman asetuksen (1177/2025) mukaan luonnonsuojelua edistävään luonnonsuojelulaissa tarkoitetut ennallistamis-, kunnostus- tai hoitotoimiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

11 Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Kaisa Merimaa ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Pohjois-Suomen elinvoimakeskus
Kuhmon kaupunki
Oulun poliisilaitos
Kainuun Lintutieteellinen Yhdistys ry (KLY)
SLL Kainuun luonnonsuojelupiiri ry
Tapiola Pohjois-Savo-Kainuu ry

Tämä asiakirja LVV-U/96831/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/96831/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Aalto Tapio 16.06.2026 09:49

Esittelijä Merimaa Kaisa 16.06.2026 09:09